

Zadeva C-58/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

1. februar 2021

Predložitveno sodišče:

Verwaltungsgericht Wien (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

21. januar 2021

Pritožnik:

FK

Nasprotna stranka:

Rechtsanwaltskammer Wien

Predmet postopka v glavni stvari

Socialna varnost – Pravo, ki se uporablja – Odvetniki – Starostna pokojnina – Pogoj za priznanje – Odpoved pravici do opravljanja odvetniškega poklica v državi in tujini

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti ter presoja združljivosti določb o pokojninah, ki v Avstriji veljajo za odvetnike, s pravom Unije; člen 267 PDEU.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Kako je treba razlagati člen 13(2)(b) Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti, če je središče interesa dejavnosti osebe s količinskega vidika v

državi, ki ni članica Evropske unije, v kateri ima oseba tudi svoje stalno prebivališče, in ta oseba poleg tega dejavnost opravlja v dveh državah članicah (Zvezni republiki Nemčiji in Avstriji), pri čemer je dejavnost v obeh državah članicah porazdeljena tako, da občutno večji del poteka v eni državi članici (v konkretnem primeru v Zvezni republiki Nemčiji)?

V primeru, da iz razlage te določbe izhaja, da se uporablja avstrijska zakonodaja, se [predloži to vprašanje]:

2. [Ali sta] določba člena 50(2), točka 2(c)(aa), Rechtsanwaltsordnung (avstrijski zakon o odvetništvu) in na tem temelječa določba člena 26, prvi odstavek, točka 8, Statuta k Delu A iz leta 2018 z vidika prava Unije dopustni ali pa sta v nasprotju s pravom Unije ter pravicami, ki jih zagotavlja pravo Unije, ker je kot pogoj za priznanje starostne pokojnine določena odpoved pravici do opravljanja odvetniškega poklica v državi in tujini (člen 50(2), [točka 2](c)(aa)) oziroma povesod (člen 26, prvi odstavek, točka 8, Statuta k Delu A iz leta 2018)?

Navedene določbe prava Unije

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina): členi 15, 17, 20 in 21;

PDEU: člena 49 in 56;

Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti: členi 2, 3, 11, 13, 50 in 87;

Uredba (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti: členi 14, 45 in 47.

Navedene nacionalne določbe

Rechtsanwaltsordnung (RAO, zakon o odvetništvu): člena 49 in 50;

Verordnung der Vertreterversammlung des Österreichischen Rechtsanwaltskammertages über die Versorgungseinrichtungen Teil A der österreichischen Rechtsanwaltskammern (uredba skupščine zastopnikov avstrijske zvezne odvetniške zbornice o socialnih ustanovah Del A avstrijskih odvetniških zbornic; Statut k Delu A iz leta 2018): člen 26.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Verwaltungsgericht Wien (upravno sodišče na Dunaju, Avstrija) obravnava pritožbo odvetnika (v nadaljevanju: pritožnik) zoper odločbo Rechtsanwaltskammer Wien (v nadaljevanju: odvetniška zbornica na Dunaju).
- 2 Pritožnik je tako poljski kot tudi nemški državljan in je opravljal oziroma deloma še vedno opravlja odvetniški poklic v treh državah (Nemčiji, Švici in Avstriji).
- 3 Pri tem je bila njegova dejavnost sprva osredotočena na Nemčijo in kasneje (do danes) na Švico. V Avstriji je odvetniški poklic nasprotno opravljal v le sorazmerno majhnem obsegu. Tako njegov tam opravljeni delovni čas in njegovi tam doseženi prihodki niso nikoli presegli 10 % njegovega skupnega delovnega časa oziroma njegovih skupnih prihodkov.
- 4 Pritožnik v Avstriji nikoli ni imel stalnega prebivališča. Njegovo zasebno središče življenjskih interesov je bilo od leta 1996 do leta 2007 v Nemčiji, za tem pa v Švici.
- 5 Pritožnik je na odvetniško zbornico na Dunaju vložil predlog za priznanje pravice do predčasne starostne pokojnine. V tem predlogu je navedel, da se bo odpovedal pravici do opravljanja odvetniškega poklica v Avstriji, obdržal pa bo licenci v Nemčiji in Švici.
- 6 Odvetniška zbornica na Dunaju je z odločbo zavrnila predlog pritožnika za priznanje pravice do predčasne starostne pokojnine. To je utemeljila s tem, da pritožnik odvetniški poklic še naprej opravlja v Nemčiji in Švici in da tako ni izpolnjen bistveni pogoj za priznanje pravice do predčasne starostne pokojnine (glej spodaj točko 7).

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 7 Odvetniška zbornica meni, da se lahko pravica do predčasne starostne pokojnine v Avstriji prizna le v primeru odpovedi pravici do opravljanja odvetniškega poklica povsod po svetu. To naj bi izhajalo zlasti iz člena 26, prvi odstavek, točka 8, Statuta k Delu A iz leta 2018.
- 8 Pritožnik meni, da je to v nasprotju s pravom Unije, zlasti s svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 9 S prvim vprašanjem naj bi se najprej razjasnilo, katero pravo se uporablja. Sporno je namreč, ali se avstrijsko pravo sploh lahko uporabi.
- 10 Pravo, ki se uporablja, se v bistvenem navezuje na kraj, kjer se opravlja znatni del dejavnosti.

- 11 Za osebe, ki običajno opravljajo dejavnost samozaposlenih oseb v dveh ali več državah članicah, člen 13(2) Uredbe št. 883/2004 opredeljuje merila, po katerih se določi, katera zakonodaja se uporabi. V skladu s tem za osebo, za katero se uporablja člen 13(2), velja zakonodaja države članice njenega stalnega prebivališča, oziroma, če tam ne opravlja znatnega dela svoje dejavnosti, zakonodaja države članice, v kateri je središče interesa njenih dejavnosti.
- 12 Pritožnik ima svoje stalno prebivališče v Švici, kjer s količinskega vidika tudi opravi znatni del svoje dejavnosti. Poleg tega svojo dejavnost v količinsko znatno manjšem obsegu opravlja tudi v dveh državah članicah (Nemčiji in Avstriji), pri čemer pretežni del te dejavnosti opravlja v Nemčiji.
- 13 Postavlja se vprašanje, kako je treba člen 13(2)(b) Uredbe št. 883/2004 razumeti v primeru, kakršen je obravnavani, v katerem je oseba tako glede na središče interesa njene dejavnosti kot tudi glede na njeno stalno prebivališče zunaj katere od držav članic in bi dobesedna razlaga te določbe povzročila, da se ne bi mogla uporabiti sploh nobena zakonodaja držav članic. Če pa bi razlaga člena 13(2)(b) Uredbe št. 883/2004 vendarle povzročila, da je treba uporabiti zakonodajo katere od držav članic, ni jasno, katero zakonodajo (torej zakonodajo katere države članice) je treba uporabiti, če zadevna oseba svojo dejavnost opravlja v več državah članicah v količinsko različnem obsegu.
- 14 Če je treba uporabiti avstrijsko pravo, naj bi se z drugim vprašanjem razjasnilo, ali sta s pravom Unije združljivi določba člena 50(2), točka 2(c)(aa), Rechtsanwaltsordnung – v skladu s katero je pogoj za priznanje pravice do pokojnine „odpoved pravici do opravljanja odvetniškega poklica v državi in tujini“ – in na tem temelječa določba člena 26, prvi odstavek, točka 8, Statuta k Delu A iz leta 2018 – v skladu s katero je pogoj za priznanje pravice do starostne pokojnine „odpoved pravici do opravljanja odvetniškega poklica povsod“.
- 15 Ti določbi bi bili lahko namreč zlasti v nasprotju s svobodo ustanavljanja iz člena 49 PDEU, saj je v obravnavanem primeru, po eni strani, podan čezmejni element, in odvetnike, po drugi strani, sporni avstrijski določbi ovirata pri ustanavljanju.
- 16 V poštev pride tudi kršitev lastninske pravice iz člena 17 Listine. Jamstvo lastninske pravice v okviru prava Unije namreč varuje tudi premoženjskopravne interese v povezavi z zakonsko določenimi socialnimi dajatvami, zlasti na primer pokojninami. Omejitve temeljne lastninske pravice morajo temeljiti na zakonu, utemeljene morajo biti s cilji Unije, ki služijo javni koristi, za dosego cilja pa morajo biti primerne in sorazmerne. Obstaja dvom, ali so vsi ti pogoji izpolnjeni.
- 17 Avstrijska ureditev bi bila lahko tudi v nasprotju s svobodo opravljanja storitev iz člena 56 PDEU, pravico vsakogar do dela in do opravljanja svobodno izbranega poklica iz člena 15 Listine in prepovedjo diskriminacije, kakor jo določa pravo Unije.